

ARTUR

NUMMER 3, 2020 – ÅRGÅNG 23

DET NYA VACKRA ÅTERBRUKET

NORDISKA MUSEETS
& SKANSENS VÄNNER

UPPTÄCK SKANSENS NYA KOLLEKTIONER – SKANSEN VINTAGE
OCH SKANSEN RECRAFTED!

Skansen Recrafted

NYA KOLLEKTIONER I SAMARBETE MED SKANSENS KLÄDKAMMARE!

Skansenbutiken är stolta över att kunna presentera två nya kollektioner. I somras lanserades *Skansen Vintage* med utvalda föremål från rekvisita samlingen. I höst kom också *Skansen Recrafted* – kuddfodral tillverkade av vackra textilier och spillbitar. Varje föremål är unikt och tillverkat på Skansen. Kollektionerna visar på ett fantastiskt sätt att utnyttja oanvända resurser och stärka Skansens hållbara utbud.

FOTO: BEATE BERNITSEN

Föremålen i Skansen Vintage och Skansen Recrafted kommer endast finnas att köpa i Skansenbutiken. Båda kollektionerna fylls på efter hand med nya föremål så för att se det aktuella utbudet behöver man besöka butiken.

PÅ SKANSENS KLÄDKAMMARE finns en av nordens största textila samlingar. Här tillverkas, underhålls och förvaras alla textilier som används i museets verksamhet sedan 1893. Här förvaras även textila föremål som använts som rekvisita men inte längre behövs i verksamheten. Det är dessa rekvisitaoriginal som sedan juli säljs i Skansenbutiken under märkningen Skansen Vintage.

– Vi är så glada över att kunna sälja textilier från Skansens Klädskammare. Att ge våra gäster en chans att få med sig en bit av historien hem, samtidigt som vi ytterligare stärker vårt utbud av hållbara produkter. Vi fyller på i butiken efter hand, så regelbundna besök lönar sig, säger Anna Bodén, chef för Skansens Försäljningsenhet.

Första släppet av Skansen Vintage innehöll underkjolar, handbroderade dukar, bonader och kuddfodral. Varje föremål är unikt och finns i ett exemplar där skick och kvalitet varierar.

– Att sälja rekvisita i Skansenbutiken är nytt för oss och något vi testat för att förhoppningsvis kunna utveckla vidare i framtiden. Det finns en efterfrågan på föremålen, och att de får nya ägare och nytt liv genom Skansen Vintage känns jättebra, säger Åsa Magnusson, chef på Skansens kulturhistoriska avdelning.

Den 3 september lanserades sedan uppföljningen Skansen Recrafted - en samtida och historisk kollektion med fokus på hållbarhet, återbruk samt inspirerande mönster- och materialkombinationer framtagen i ett nära samarbete mellan Skansenbutiken och Skansens Klädskammare. Samtliga material som använts i Recrafted kommer från Skansens Klädskammarens förråd och tillverkningen har skett på plats på museet.

– Vi har funnit ett nytt format för att bidra till intäkterna på Skansen, utan att göra överkan på den kulturhistoriska verksamheten som är vår stomme. Det känns förstås även väldigt givande att få arbeta med att bevara de textila tillgångarna som finns här på Skansen, se hur de återbrukas och får nytt liv, fortsätter Åsa Magnusson.

Textilierna i Skansen Recrafted kommer från olika tids-epoker och har av olika skäl inte kunnat användas i museets verksamhet. Det rör sig om väldigt gamla textilier med skador som inte kunnat lagas eller fläckar som inte går att få bort liksom samtida tyger som beställts i stora kvantiteter eller inte har ett användningsområde i Skansens museala verksamhet. Allt material som används i produktionen av Recrafted fanns sedan tidigare i friluftsmuseets lokaler på Djurgården. Inte heller detaljer som dragkedjor och knappar har behövt köpas nytt.

– Det känns bra att vi kan fortsätta utveckla arbetet med att ta till vara och bevara de resurser som redan finns på Skansen. Vi har märkt en stor efterfrågan på vårt tidigare återbrukssortiment och det känns fint att hitta ytterligare ett format för att rädda den här biten av historien och ge den nytt liv i en hållbar och exklusiv kollektion, säger Anna Bodén.

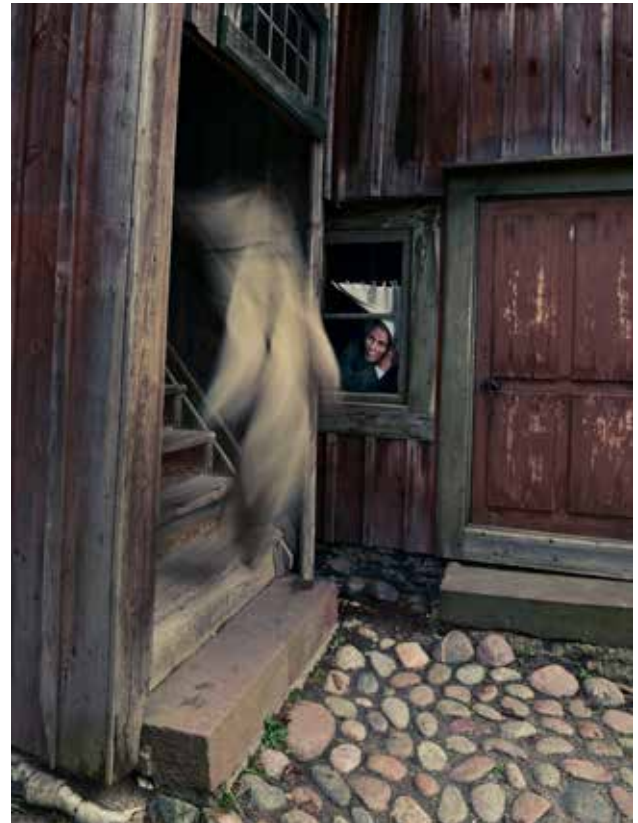

FOTO: RICHARD VON HOFSTEN

HÖSTLOVSRYSLIGT MYSTERIUM PÅ SKANSEN

Kanske lite ruskigt, men garanterat spännande och kul...

I ÅR KOMMER ALLA BARN och vuxna som besöker Skansen under höstlovet att få vara med och lösa ett spännande mysterium. Två barn har försvunnit i staden och ingen vet vart de har tagit vägen. Samtidigt har det också dykt upp en mystisk typ som säger sig sälja ett elixir som ska ge evig ungdom.

Genom att lösa de ledtrådar som barnen lämnade efter sig innan de försvann får både små och stora gäster hjälpa till i jakten på de försvunna.

Utöver mysteriet erbjuder vi bland annat på traditionsenlig korgvriggning, häxkvasts- och käpphästridning, lekar från förr och mycket annat roligt.

För hela programmet se www.skansen.se

200-ÅRSJUBILEUM FÖR SUPERSTJÄRNAN JENNY LIND

En av operavärldens mest firade och älskade sångerskor var Jenny Lind. Hon kom att bli en världsstjärna – ett kulturellt och medialt fenomen. Med start den 6 oktober uppmärksammar Nordiska museet henne med en popup-utställning med föremål varav vissa visas för första gången.

JENNY LIND (1820–1887) är Sveriges första stora musikexport – långt innan ABBA, Robyn och Avicii. När hon var mellan 17 och 28 år sjöng Jenny Lind på de största scenerna i Sverige, Tyskland, Österrike, Danmark, England och USA. Hon utnämndes till hovsångerska vid endast 19 års ålder. 1850–51 genomförde hon en 18 månader lång utsåld konsertturné i USA och Kanada där hon lanserades som "The Swedish Nightingale". När hon anlände till New York stod drygt 25,000 personer på kajen för att få se en skymt av henne.

Jenny Lind (original gjord av Eduard Magnus år 1846). Här i svartkrita gjord av Maria Röhl, Tyskland, 1874.

Pappersdocka från 1840-50-tal föreställande Jenny Lind. Dockan ligger i sin originalkartong tillsammans med tio kolorerade dräkter och huvudprydnader från olika huvudroller.

EN DAG IDAG UR BARNENS PERSPEKTIV

Just nu arbetar över 2000 elever från hela Sverige med sina bidrag till framtida forskning. I den skolanpassade digitala insamlingen *Mitt liv* får barn lämna in berättelser om sina liv idag.

FOTO: NORDISKA MUSEET

INSAMLINGEN RIKTAR SIG TILL grundskolor i hela landet och bjuder in elever till att berätta om sin tillvaro här och nu, med fokus på en helt vanlig dag. Insamlingen genomförs och presenteras på museisajten minnen.se/mittliv. Berättelserna blir därmed en del av Nordiska museets samlingar och kommer att finnas tillgängliga för framtidens forskare.

Nordiska museet genomförde en liknande insamling 1942, i skuggan av andra världskriget. Då skildrade tusentals skolbarn sina hem och sina liv med detaljerade teckningar, foton och handskrivna dokument. Det var inte ovanligt att barnen arbetade efter skolan, behövde be om lov för att göra läxan och hade kaniner hemma, främst som mat.

Ett urval av berättelserna har digitaliserats och finns nu tillgängliga på nytt på minnen.se/tema/mittliv-1942.

Tusentals skolbarn deltog i insamlingen som ägde rum 1942. Bland andra Torbjörn, här med sin familj i Jämtland.

HÖSTLOV MED NY ATELJÉ

UNDER HÖSTLOVET har Nordiska laddat upp med både nya och gamla favoriter!

Upplev Tidsvalvet, och skaparverkstäderna i den nyöppnade Ateljén. Bli en Tidsdeckare, lek i Lekstugan och ta del av "Natt på Nordiska museet".

Alla evenemang är särskilt anpassade för att kunna hålla omtänksamt avstånd till varandra.

För hela programmet, se www.nordiskamuseet.se

FOTO: SOFIA JANSSON/NORDISKA MUSEET

NYTT FRÅN NORDISKA MUSEETS FÖRLAG

FOTO: PETER SEIGEMARK/NORDISKA MUSEET

UNIKA KULTURMILJÖER GÖR BOKSERIE KOMPLETT

NORDISKA MUSEET GER UT två nya fina kataloger.

I och med dessa erbjuds för första gången en serie med samlade beskrivningar av stiftelsen Nordiska museets samtliga kulturmiljöer – museibyggnaden på Djurgården, Julita gård, Tyresö slott, Svindersvik och Härkeberga kaplansgård.

Svindersvik i Nacka utanför Stockholm är en välbevarad 1700-talsmiljö mitt i storstaden och ett av Sveriges äldsta sommarnejden. Katalogen berättar om huvudbyggnaden, köksflygeln, festpaviljongen, trädgården och också om de många familjer och gäster som har vistats här under årens lopp. Gården framstår idag som unik eftersom den inte byggdes om under 1800- och 1900-talen.

– Den nya katalogen om Svindersvik bygger vidare på en äldre publikation och är reviderad och kompletterad med flera teman. Här lyfts ett delvis nytt persongalleri fram och den berättar

också mer om Svindersvik på 1800- och 1900-talen, säger Anna Arfvidsson Womack, intendent på Nordiska museet och redaktör för boken tillsammans med Anders Carlsson.

Härkeberga är en by med medeltida anor utanför Enköping i Uppland. Här ligger en välbevarad kaplansgård som Nordiska museet har ägt sedan 1929. Gårdstypen är intressant som både prästhem och mötesplats för församlingen men också som jordbruk och bebyggelse. Kyrkan och kaplansgården var de nav som årstiderna och kyrkoåret kretsade kring samtidigt som kaplanen var till hälften bonde. Sjutton träbyggnader grupperade kring en mangård och en fägård berättar om den sammansatta vardagen för äldre tiders lantpräster. Bilder ur Nordiska museets arkiv och samlingar tillsammans med nytaget material presenterar fler perspektiv och sammanhang.

Boken är sammanställd av Ulla-Karin Warberg och Fredrik Ehltun

NY BOK OM ARKTIS NATUR OCH KULTUR

I OKTOBER 2019 ÖPPNADE Nordiska museet utställningen Arktis – medan isen smälter. Nu har museets förlag gett ut boken *Arktiska spår* som är en rikt illustrerad fördjupning av utställningens budskap om Arktis som ett hem för fyra miljoner människor. Ingenstans på jorden ökar den globala uppvärmningen lika snabbt som i Arktis. Vad som sker där angår en hel värld.

Antologin *Arktiska spår: Natur och kultur i rörelse* bygger på ett flerårigt okonventionellt samarbete som bedrevs som förarbete till utställningen. Den är ett resultat av museets samlingsinventeringar och dokumentationer samt av dialoger mellan forskare inom både kultur- och naturvetenskap, andra experter och konstnärer. I över fyrtio rikt illustrerade bidrag från olika kunskapsstraditioner utvecklar bland andra

arkeologer, antropologer, museiintenter, mineraloger, isforskare, renskötare och konstnärer resonemang om isars och mineralers, djurs, stjärnors och människors rörelser i tid och rum. Arbetet med boken har letts av etnologen Lotten Gustafsson Reinius, Hallwylsk gästprofessor i etnologi 2016–2019 vid Nordiska museet och Stockholms universitet.

– Boken är en mångrostad exposé av hur vardagsliv, landskap och klimat i Arktis bryts genom historia, samtid och framtid. Dispositionen skapar en svindlande rörelse från rymden via spår av människor och djur, upp på fjäll och ner till malmkroppar och gruvor i jordens inre. Samlingar, isar och jorden själv öppnar sina arkiv och ibland passerar gränser även till andra världar. Samverkansprojektet har skapat dialoger över ämnesgränser och kopplar museisamlingarna till högaktuella och existentiella frågor, säger Lotten Gustafsson Reinius.

NORDISKA MUSEETS
& SKANSENS VÄNNER

STYRELSE

Sten Tegnér – ordförande
Hans Malmsten – skattmästare
Sanne Houby-Nielsen – Nordiska museet
John Brattmyhr – Skansen
Meg Tivéus
Christina Sollenberg Britton
Johan Nordenfalk
Carin Bergström
Michael Berglöf
Stephan Fickler
Magnus von Knorring
Svante Helmbaek Tirén

KANSLI

Anna-Kaisa Summanen Öhgren, kanslichef
TELEFONTID: mån – tors 09.30–12.00
tel. 08-519 546 93
ADRESS: Nordiska museets &
Skansens Vänner
Box 278 20, 115 93 Stockholm
E-POST: vanner@nordiskamuseet.se
PLUSGIRO: 190124-8

REDAKTION

ARTUR UTGES AV: Nordiska museets &
Skansens Vänner
ANSVARIG UTGIVARE: Sten Tegnér
REDAKTÖR: Christina Sollenberg Britton
E-POST: christina@brittonbritton.com
TRYCK: Exakta Print AB, Malmö, 2020

KANSLIET INFORMERAR

PÅMINNELSE MEDLEMSKORTEN

Kansliet påminner om att medlemskortet är personliga, och får inte lånas ut. På baksidan står att man ska skriva sin namnteckning, men vi ser hellre att man textar sitt namn tydligt. Det kan förekomma stickkontroller av ID-handlingar i entréerna.

PROBLEM MED MEDLEMSKORT & FÖRLORAT KORT

Vi vill också informera om att Vänföreningen och Nordiska museet med sin butik är två helt olika organisationer. Butiken hjälper Vänföreningen med att sälja korten, men de ansvarar inte för föreningen. När man förlorat sitt kort, tappat det eller blivit bestulen, ska man alltid kontakta kansliet. Oftast kan vi lösa det, men det tar alltid lite tid. Vi ber alla att ha överseende med det.

MEDLEMSKORT FÖR BARN OCH FAMILJEMEDLEMMAR PÅ SAMMA ADRESS

Alla kanske inte känner till att man kan lösa ett medlemskap för barn eller annan familjemedlem på samma adress om man redan har sambo/par medlemskap. Det kallas "ytterligare familjemedlem på samma adress" och kostar 300 kr. För mer information kontakta kansliet. *Obs! detta kort kan bara användas som entré tillsammans med vuxen som också har medlemskap.*

ANMÄLAN BINDANDE

Anmälningarna till program är bindande. Betalningen sker i förskott senast en vecka innan. När man har betalat och får förhinder får man inte pengarna tillbaka. Undantag kan göras i särskilda fall. Tänk på att alltid anmäla förhinder så någon annan kan få din plats.

FÖLJ OSS PÅ FACEBOOK!

Håll dig löpande uppdaterad om Vänföreningens aktiviteter och program genom att följa vår facebook-sida: www.facebook.com/NordiskamuseetochSkansensVanner

MEDLEMSKAP – BLI EN VÄN

ÅRSKORT: 650 kr per person och 850 kr per par/sambo (vänföreningen tillämpar rullande medlemskap med fyra olika perioder: kalenderårskort, mars-, juni- eller septemberkort).

STÄNDIGT MEDLEMSKAP: 10 000 kr per person och 15 000 kr per par/sambo. Betalning på Plusgiro 190124-8, Nordiska museet & Skansens Vänner eller i Nordiska museets butik. Som medlem får du fritt inträde till Nordiska museet, Skansen och Biologiska museet, Svindersvik, Tyresö slott och Julita gård samt Härkeberga Prästgård.

Fler förmåner kan du läsa om på vår hemsida www.nordiskamuseet.se/kontakt/nordiska-museets-och-skansens-vanner eller kontakta kansliet: vanner@nordiskamuseet.se, tel. 08-519 546 93

NYFÖRVÄRVAT VIDEOVERK I NORDISKA MUSEETS NYA ENTRÉ

Ta del av vänföreningens gåva 2019 till Nordiska museet.

DEN 1 JULI ÖPPNADE en ny entré i Nordiska museets markplan ritad av arkitekt Lone-Pia Bach och konstnärligt gestaltad av finsksamiska Outi Pieski.

Längre in i entrén visas det nyförvärvade videoverket *Eatnanvuloš lottit – Maan sisällä linnut – Birds in the Earth* av Marja Helander. Marja Helander (f. 1965) är en finsksamisk fotograf, videokonstnär och filmskapare med rötter i Helsingfors och Utsjoki. Hennes konst tar ofta avstamp i ämnen knutna till den finska och samiska identiteten.

– Namnet "Birds in the Earth" refererar till flera samiska berättelser och om berättelsen om kufihttar – en människoliknande varelse som bor i underjorden. Vemodet i filmen påminner mig om livets obevekliga gång och kretslopp, säger Marja Helander.

Läs mer på nordiskamuseet.se/artiklar/marja-helander

ÅRSMÖTE 2020

INBJUDAN

Nordiska museets och Skansens vänner inbjuder till årsmöte som i år anordnas digitalt

TID: Måndag den 12 oktober kl. 18.00

PLATS: Digitalt, länk skickas via e-post. Man behöver inte ladda ner program utan följer den angivna länken för att ansluta till mötet.

ANMÄLAN: Senast den 5 oktober till vanner@nordiskamuseet.se eller telefon 08-519 546 93.

Vänligen ange e-postadress som länken skickas till. Årsredovisningen publiceras på hemsidan och kan även rekvireras från kansliet.

NYA VÄNNER

Axelson Louise, Stockholm
Bergström Joanna, Täby
Bergström Eva och Lars, Täby
Hällstrand Lena, Stockholm
Johansson Sofie, Stockholm
Löwe Alexander, Sköndal
Pluntke Nicole, Stockholm
Sjöberg Simon, Stockholm
Tegman Ulla, Stockholm

VÄNNERNAS PROGRAM NOVEMBER

KONSTVANDRING PÅ DJURGÅRDEN

Kanske har du sett Kalle och Emma vid Skansens entré eller undrat om den fångna vikingen som står vid Djurgårdsvägen? Konstguiden Marie Andersson tar oss på en vandring bland Djurgårdens offentliga konst i området närmast Nordiska museet och Skansen och berättar om historien bakom verk från olika epoker.

Vi börjar vid ryttarstatyn av Karl X Gustav och de allra senaste verken vid museets nya entré och fortsätter via konsten kring Vasamuseet till Galärparken och Djurgårdsstaden.

TID: Tisdag 3 november kl. 14.00

PLATS: Samling utanför Nordiska museets huvudentré

ANMÄLAN: Senast 27 oktober. Begränsat antal deltagare. Efter platsbekräftelse inbetalning 140 kr till Plusgiro 190124-8. Visning utomhus där vi går och står. Guiden använder högtalare.

HJORTHAGEN

Välkommen på en novembervandring där vi får bekanta oss med stadsdelen Hjorthagen i nordöstra Stockholm. Hjorthagen kan beskrivas som ett brukssamhälle, byggt kring verksamheten i Värtahamnen, Gasverket och Elektricitetsverket.

Vi startar vid Hjorthagens kyrka, ritad av Carl Bergsten och fortsätter sedan via funkisstadsdelen Abessinien till Ferdinand Bobergs gasverksbyggnader och den framväxande nya stadsdelen Norra Djurgårdsstaden. Vår guide Mats Rehn som själv bor i området har gedigna kunskaper i stadsdelens historia och om människor som bott och verkat här. Han deltar aktivt i förenings- och kulturlivet och har skrivit flera böcker om Hjorthagen, bland andra Hjorthagen och runtomkring från 2011.

TID: Torsdag 19 november kl. 14.00

PLATS: Samling vid Hjorthagens kyrka, Dianavägen 10

ANMÄLAN: Senast 12 november. Begränsat antal deltagare. Efter platsbekräftelse inbetalning 100 kr till Plusgiro 190124-8. Visning utomhus där vi går och står. Närmaste t-banestation är Ropsten (utgång Hjorthagen) och busshållplats Skogsvaktargatan, buss 55.

På grund av rådande situation har programmet kortas. Eventuella ytterligare ändringar meddelas i god tid.

Anmälan är bindande. Betalning sker i förskott senast en vecka innan programmets datum. När man har betalat och får förhinder får man alltså inte pengarna tillbaka. Undantag kan göras i särskilda fall. Tänk på att alltid anmäla förhinder så någon annan kan få din plats. Alla program anmäls genom kansliet tel: 08-519 546 93 eller mail: vanner@nordiskamuseet.se. För mer information, kontakta kansliet.